

Energie amatérů

Rozhovor s mimem Radimem Vizvářem

Na Jiráskově Hronově se v úterý 6. 8. poprvé představí současný nejžádanější mím Radim Vizvář. Přiveze dvě představení – interaktivní performanci pro děti s názvem Pejprbój a svou abecedu pantomimy pod názvem Sólo, za niž získal v roce 2016 Cenu Thalie. Na Jiráskův Hronov byl v předchozích letech zván několikrát jako lektor, ale vzhledem k tomu, že současně probíhá festival pouličního divadla v Táboře, jemuž dělá od vzniku v roce 2011 dramaturga, nestíhal.

Pokud vím, kdysi jsi začínal právě v amatérském divadle?

Ano, bylo to v ochotnickém spolku Tyl v Poličce, konkrétně v loutkovém divadle Studánka. I dnes se setkávám s amatérským divadlem poměrně často i v profesionálním prostředí. Někdy amatéři dokážou vytvořit daleko smysluplnější divadlo než profesionálové. A jsou žádání. Mě na amatérském divadle baví ten entuziasmus, přesvědčení, díky němuž zvládnou vytvořit inscenaci doslova na koleně, bez finančních prostředků. Je to vlastně o lidském potenciálu, o schopnostech jednotlivců i kolektivu. O tom, co člověk umí, co chce ze sebe dát. Taký mě na amatérech baví spontánnost a úsilí něčemu se učit, i když se to často učí sami. Ta energie amatérů mi imponuje. I přesto, že často neovládají dost dobře techniku, řemeslo, svou energií mnohdy dokážou diváka přesvědčit a zaujmout víc než leckterý profesionál.

U nás i ve světě to bývá tak, že se mnozí z umělců i bez školy prosadí v profesionálním světě. Mají za sebou

ovšem nejružnější workshopy. Pokud vím, i ty pořádáš nejružnější workshopy, například v pražském Cirqueonu.

Nejen tam, ale většinou i na festivalech doma a v zahraničí. Vlastně se dá říci, že kdekoli hraju, tam mám workshopy. Účastní se jich buď studenti konzervatoře, nebo vysokých škol, ale i amatéři. A někdy mezi nimi objevím zajímavý, výrazný talent. Je dobře, že amatérské divadlo funguje, zvláště v malých městech nebo vesnicích. Když jsem chodil na gympl, žil jsem v Poličce. V malém městě to byla jediná možnost, jak dělat divadlo. Profesionální divadlo jsme neměli a do Prahy se člověk zas tak často nedostal. Je fajn, když si v amatérském divadle může člověk už v mladém věku vyzkoušet, jestli by chtěl takovou cestou jít nebo ne. Pokud uspěje v amatérském prostoru jako herec před divákem, může to v někom podnítit rozjezd k profesionální kariéře. Jako se to stalo mě. Kdybych nepotkal amatérské divadlo, tak bych se asi vydal jinou cestou. Protože já jsem původně nechtěl být divadelník, přišel jsem k tomu úplně náhodou. A nakonec to dopadlo tak, že se koníček stal mojí profesí.

Workshopy obvykle trvají jen pár dní. Co se během tak krátké doby seminaristům předat?

Někdy to není ani týden, ale třeba jen dva dny, nebo pár hodin. Jako odpověď mohu využít jednu SMS, kterou jsem nedávno dostal od frekvenciantky mého workshopu: „Dobrý večer, byla jsem na vašem workshopu v Ostravě a bylo to skvělé. Nejen, že jste mi připomněl, proč žiju, ale

hlavně, že žiju... A to nejen proto, že jsem potom cítila každý sval svého těla, ale také proto, že mě to nabilo energií a ukázalo mi to zcela nový pohled na to, jak vnímám své tělo, i na to, jak pohlížet na život. A že tělo je dar. Ten den jsem šla spát pozdě a vstávala jsem kolem páté hodiny ráno, protože jsem necítila únavu, jen radost. A na-

...rů mi imponuje

ímem Vizvárym

Foto: David Konečný

jednou jsem si uvědomovala, že mám být šťastná, že jsem tím, kdo jsem..." Lidi mi často píšou velmi hezké zprávy. A já to vnímám tak, že se mi daří díky workshopům mladým lidem ukázat, jak si sebe samého uvědomit skrze své tělo. Protože většina lidí tento svůj nástroj dokáže používat jen běžně. A při workshopu skrze nonverbální komunikaci a nonverbální

divadlo zjišťují, že mnohdy není potřeba komunikovat jen slovy, ale že spoustu věcí lze vyjádřit i jinak. A vedle základní techniky mimů, jevištní pohybové průpravy jim ukazuju, jak mohou skrze psychologická cvičení objevit i svého ducha, nahlédnout do svého nitra. A tím poznat sám sebe tak, jak se do té doby neznali. Díky práci s tělem si můžete uvědomit své nitro. To byl i můj případ: měl jsem v sobě hodně věcí, které jsem chtěl světu sdělit, ale verbálně se mi to nedařilo.

Letos je ti čtyřicet, a za léta jsi nabral spoustu zkušeností, nejen v oboru nonverbální komunikace a mimického divadla, ale prohloubila se i tvá schopnost s lidmi hovořit a sdělit jim mnohé i verbálně...

Je pravda, že na workshopu i mluvím (smích). Mám za ta léta jakýsi cit, intuici, možná i radar, že dokážu lidem poradit. Někteří mají špatné návyky, u některých vidím, že uvnitř je nějaké trauma, komplex. A já skrze poznání vlastního těla můžu toho jedince naučit, jak se mít rád takový, jaký je. A to je strašně důležité pro sebevyjádření, proto, aby se člověku dobře žilo mezi lidmi. Takže studentům ukazuju, že je jedno, jestli jsem malý, velký, tlustý, hubený. Že lze to tělo pochopit, když se je naučím ovládat a mít rád, pochopit. Že se můžu naučit techniku, jak s ním zacházet a zároveň otevřít nějaký ten cit.

Znamená to tedy, že nejdůležitější je naočkovat učedníky nějakou inspirací, motivací pro další rozvoj?

Je důležité poznat svou při-

rozenost. Nenasazovat si nějakou mentální masku, která člověka blokuje, nedovoluje mu ani svobodně dýchat, ani žít. Nedávno jsem měl workshop v Ostravě, který se setkal s takovým úspěchem, že si hned vyžádali další. A přitom trval jen jeden den. Ale ukázalo se, že i čtyřhodinový workshop dokáže zásadně ovlivnit vnímání sebe sama, nebo dát nějakou novou motivaci. Stalo se mi, že tam byli studenti z činoherního herectví na konzervatoři, a tak si zamilovali pantomimu, že se chtějí věnovat pohybovému divadlu. Něco takového považuju za úspěch.

Jana Soprová

Soutěž o vstupenky

Chcete vyhrát vstupenky na představení držitele Ceny Thálie Radima Vizváryho v Hronově? Na facebookové stránce Jiráskova Hronova facebook.com/jiraskuv. Hronov se můžete zúčastnit soutěže o dva lístky na dětské představení Pejprbój a o dva vstupy na večerní představení pro dospělé Sólo. Stačí odpovědět na soutěžní otázky: "Jaký je váš nejlepší zážitek s papírem?" a "Jaká byla vaše nejzajímavější sólo zkušenost?" Nejvtipnější komentáře vyhraji dva volné vstupy na představení! Uzávěrka obou soutěží je v pondělí 5. 8. v 18:00.

Mízou do dřeva Hradec Krá

Chtěly jsme, aby to bylo magické

Rozhovor s autorkou a herečkou Pavlou Šefrnovou-Bútorovou a s další protagonistkou Bárou Jazákovou

Vím, že tuhle otázku jste už dostaly mnohokrát, ale přesto se zeptám znova. Okolnosti vzniku tohoto projektu jsou neobvyklé. Jak to tedy bylo?

Pavla: Projekt vznikl loni na podzim, kdy jsme chtěli oslavit našeho kamaráda Jindru Pevného, divadelníka, výtvarníka, hudebníka, autora těch obrazů, který už bohužel není mezi námi. Chtěli jsme mu s kamarády uspořádat vzpomínkový večer. Na jeho počest jsme použili jeho obrazy a na svitavském POSEDU to mělo premiéru. Hrála tam spousta divadel, která se inspirovala jeho tvorbou. Celé to trvalo asi tři hodiny. Moc nás potěšilo, jak lidi tvořili, bylo to moc hezké. A že se nám podařilo Jindru uctít. Představení, které bylo k vidění na přehlídce v Chrudimi, a teď na Hronově, je jen fragment.

Představení jsem poprvé viděla právě v Chrudimi. A měla jsem pocit zázraku. Zírala jsem na ty tajemně se pohybující obrazy jako udivené dítě... Jak to tedy vznikalo technicky?

Bára: Pája chtěla, aby to bylo magické. Aby se pohybovaly jakoby kouzlem. Mělo to vyvolat právě takový pocit, o kterém jste mluvila.

Pavla: K tomu vzniku... Známe Hanku Voříškovou, která dělá papírové divadlo, v němž právě tenhle princip pou-

žívala. Nám to přišlo jako jediné možné řešení, jak to „důstojně“ provést.

Kouzlo rozpohybovaných obrazů je umocněno autorským vkladem, pokud jde o hudbu a verše. Vzniklo to spontánně a rychle, nebo to trvalo déle?

Pavla: Věděly jsme od léta, že ta akce na podzim bude. Tak jsem se to snažila vyrobít během poměrně krátké doby. Básničky jsem se snažila vybírat na základě inspirace konkrétními obrazy. Je to tedy moje interpretace těch obrazů. Těžko říci, jestli to tak autor myslel, to už se nikdo nedozví. Ale snažila jsem se, aby to mělo nějakou strukturu, aby se to poskládalo do řady a mělo to nějakou logiku.

Dá se tenhle tvar žánrově nazvat divadlem poezie?

Pavla: Určitě, to byl záměr.

V interpretaci jste se prostrídaly. Kdo měl hlavní slovo? Nebo to byla společná práce?

Bára: Samozřejmě, hlavní slovo měla „vedoucí projektu“ (smích).

Pavla: Tři obrazy s ženskými postavami patří vlastně k sobě, tak bylo logické, aby to říkal jeden člověk. A okrajové obrazy jsou takové všeobjímající, u nich byla možnost se prostrídat.

Bára: Abychom si obě zahrály.

Pavla: Abych nemluvila pořád jen já. Ta polarita mi přišla zajímavá. Každá jsme i typově jiná, a tak mi to přišlo vhodné.

Tenhle projekt vznikl za

zvláštních okolností, ale ukázalo se, že spolupráce funguje, jste kompatibilní, vzájemně na sebe naladěné. Chystáte něco dalšího?

(dlouhé hihňání)

Pavla: To se dopředu nedá nikdy říci, aby se to nezakřiklo...

Bára: Je to tajné.

Pavla: Není to tajné. Tak kousek prozradím. Rády bychom se zúčastnily přehlídky Budiž stín, což je světová přehlídka meotarového stínového divadla v Poniklé. Letos bude už druhý ročník. Chystáme se tam jako diváci, a tak jsme si říkaly, že bychom se také mohly pokusit přispět. Ale zatím je to ještě v plenkách... jestli vůbec, spíše ve hvězdách.

A kdy to bude?

Bára: Přehlídka je asi první týden v říjnu.

Jana Soprová

pohlazení krása
sexy šikulky
originální
poezie
červená
zázrak
barvy
pohlazení poezie
něha

Králové: Kdyby se ztratili...

VOX POPULI – Mízou do dřeva Hradec Králové: Kdyby se ztratili...

Nejlepší, co jsem zatím viděl.

Čistá krása.

Něha... a něha.... Co říci víc.

Líbilo se mi propojení obrazů a hudby, myslím, že bylo moc zajímavé. A celkově na mě působilo takovým komorním dojmem. Líbilo se mi to.

Byl to krásný zážitek.

Krásná hra s animací obrazů.

Bylo to takové příjemně ženské...

Napadá mě – světlo a stíny v jednom.

RECENZE: *Mízou do dřeva*
Hradec Králové – Kdyby se
ztratili...

To prázdno, co po tobě zbylo

Na jednom stojanu – stojanu
na kontrabas – kontrabas.
Na druhém stojanu – stojanu
na obrazy – obrazy. Dvě dámy
z královéhradeckého souboru
Mízou do dřeva dvacet minut
hrají na ten kontrabas, roz-
žívají ty obrazy, přednášejí
poezii, zpívají, o moc víc
tu nejde, ale v té prostotě
je kouzlo. Před očima se nám
ve volném tempu, nenuceně
a nevtíravě střídají výjevy
o anděleích, kteří (jak pra-
ví titul) „kdyby se ztrati-
li / život by za chvíli /
vyprchal“, o tom, jak roste
strach, nebo o tom, jak za-
čínáme život s čistým lis-
tem, tedy s čistou duší.

Není ani potřeba znát poza-
dí: že jde o poctu zesnulému
výtvarníkovi Jindrovi Pevné-
mu, jehož obrazy tu (na způ-
sob pohyblivých ilustrací ze
starých dětských knížek či
papírových divadélek) oživa-
jí, a že vznikla „na klíč“
pro svitavskou přehlídku
POSED. S tím POSEDEM to ale
každopádně dává smysl. Jde
o druh obrazivého poetického
divadla, který má zvlášť-
ní tradici ve východočeském

prostoru – od Jaroměře a
souborů kolem Jarky Hla-
sové přes choceňskou Hanku
Voříškovou, na kterou patrně
Kdyby se ztratili upomene
nejvíc, po svitavské Céč-
ko – a jehož tvůrce spojuje
spřízněnost s Karlem Šefr-
nou, principálem postupně
jmenovaného souboru. (V tom-
to případě jde o spřízněnost
doslovnou: autorkou a jednou
z dvojice akterek je jeho
dcera Pavla Šefrnová Bútoro-
vá.)

Na podobné inscenace je těž-
ké a venkoncem především
zbytečné klást nějaké zá-
sadní hodnotící parametry;
napadá mě snad jen připo-
mínka, že když se ve slo-
vě „pojď“ vysloví hláska
[j], už se rýmuje se slovem
„lod“ o poznání méně, než by
bylo žádoucí. Jde především
o impresi, která na každé-
ho zapůsobí jinak dle mo-
mentální nálady, pocitu a
ochoty zvolnit. Já jsem coby
dlouholetý voříškovec byl
vrcholně spokojený: zdá se
mi to jako kus kouzelného
divadla, lyrického, ale ne
sebedojímavého, něžného, ale
ne za každou cenu hladivého,
plného nápadů, ale ne tech-
nické exhibice. A obě inter-
pretky (vedle Šefrnové Búto-
rové i Bára Jožáková) mají
schopnost nastolit nevtíravě
příjemnou atmosféru setkání.
Děkuju za to – a víc nemám,
co bych dodal.

Michal Zahálka

*RECENZE: Mízou do dřeva
Hradec Králové – Kdyby se
ztratili...*

Dokonalá symbióza

Čím méně komponent divadelní tvar obsahuje, tím preciznější by mělo být jejich provedení. Je-li použitý text lyrický a nedialogický, potřebuje obzvlášť kultivovaný přednes, protože jste v tom zkrátka sami a kauzalita děje ani dramatickosti dialogu vás nepodrží. Dominuje-li na jevišti jen jeden hudební nástroj, je nezbytné, aby na něj interpret opravdu uměl hrát, protože jiné nástroje chyby nezamaskují. Pokud na jevišti zpívá jeden hlas a nadto je to nosný prvek, chce to umět zpívat, protože opět není nic, co by zaretušovalo případné nedostatky.

Má-li inscenace minimalistickou, a přitom stěžejní výtvarnou složku, musíte počítat s tím, že umělecká úroveň jejího provedení

bude v přímé úměře k úrovni celé inscenace. A konečně: oč úspornější je podíl loutkářské složky, o to větší originalitu vyžaduje a zároveň také pokoru k celkovému tvaru a tématu, protože nedostatek kvality v takovém případě kvantita nenahradí. A z efektu je snadno defekt.

Jak se s těmito zmiňovanými složkami popasovali Mízou do dřeva Hradec Králové v inscenaci Kdyby se ztratili...? Pro mne na výbornou. Jednotlivé komponenty byly citlivě zvoleny a namixovány v dokonalé harmonii a rovnováze a společně vyvážely jemný divadelní obrázek. Na jedné straně tvořený křehkou dívkou, která suverénně ovládala svůj hlas i pro ženu netypický hudební nástroj. Vedle toho na druhé straně malířský stojan s působivými obrazy, které uměly potěšit nejen svou estetickou úrovní jako takovou, ale i nápaditými loutkářskými „kouzly“. A v plné míře platilo, že zde méně znamenalo více.

Podtrženo sečteno: takové pohlazení to bylo.

Kateřina Baranowska
Děkuji.

Divadlo RADAR/Hrobese Praha

Je to hra o dospívání s válkou v zádech

Rozhovor s režisérem divadla Radar Ludkem Horkým

Proč jste si vybrali právě ostře sledované vlaky? Přece jenom je jasné, že vás každý bude srovnávat s filmem.

Ten titul mám moc rád. Především novelu, ale i film. Před pár lety mě také zaujala adaptace Jakuba Vašíčka a Tomáše Jarkovského pro divadlo Alfa. Udělali Ostře sledované vlaky z pohledu Miloše Hrmy. Jako hru o dospívání s válkou v zádech. O dospívání emocionálním, sexuálním, osobnostním a společenském. Se vším všudy. Tento úhel pohledu je mi velmi blízký. Chtěl jsem to tedy zkusit podobně se svým souborem. Byl jsem přesvědčen, že pro tu hru máme v divadle ideálního představitele. Zároveň jsem věděl, že v ideálním věku nebude vždycky, tak jsem si řekl, že pro inscenaci je to vhodná chvíle.

Podobnost představitele Hrmy s Neckářem je skutečně zajímavá. Ale to přece nebyl ten důvod. Nebo ano?

Říká se, že Martin Holzknecht je Neckářovi velmi podobný. Já o tom příliš přesvědčen nejsem. V našem souboru fungujeme tak, že řada členů s námi vyrůstá od dětství. Divadlo Radar má dnes téměř 270 členů, existuje třicet let a vyvinulo se z dramaťáku. Dodnes máme v souboru lidi od čtyř do čtyřiceti let, protože odchovanci často zůstávají. Přes tento exkurs do historie našeho souboru se dostávám k tomu, že Martina znám od jeho čtyř let, kdy začínal v roli Skřítky

ve hře Ať žijí duchové. Někdy kolem šestnácti let byl Neckářovi daleko podobnější. Jako kdyby mu z oka vypadl. Tehdy jsem si kvůli jeho podobnosti s Neckářem skutečně říkal, zda nenazkoušet šileně smutnou princeznu v divadelní adaptaci. Tento důvod mi ale přišel velmi plytký. Nakonec jsme to tedy neudělali. Také důvod pro uvedení Ostře sledovaných vlaků byl tedy daleko hlubší.

Ve vaší inscenaci se poměrně často objevuje nahota. Byl problém přesvědčit herce, aby se odhalovali na scéně?

Nikoho jsme nenutili. Naznačil jsem hercům, že bychom s tím mohli trochu koketovat, a už při první čtené zkoušce vyplynulo z textu, že se ta možnost nabízí. Pevně doufám, že se podařilo zmíněné scény udělat vkusně. Věděl jsem, že se poprvé v životě pouštím do inscenace, kde by některé momenty měly působit v dobrém slova smyslu eroticky. Řekli jsme si, že to doladíme během zkoušení, až uvidíme, jak to bude vypadat. Výsledek je tedy průnikem našeho vzájemného pocitu a ochoty do toho jít.

V posledních letech je divadlo Radar na hronovské přehlídce každý rok. Letos zde máte dokonce tři hry. Čím to je?

Lhal bych, kdybych tvrdil, že nemáme žádné ambice. Chodíme do soutěžního systému a usilujeme o to uspět. Samozřejmě není pravidlem, že každá inscenace, kterou uvedeme, jde na Hronov. V posledních letech jsme však velice intenzivně pracovali. Je to i tím, že máme hodně lidí a jsme rozděleni do několika souborů. Často se pak přihodí, že se častěji dostaneme až na Hronov. Letos

se pod značkou divadla Radar hrají na festivalu celkem tři inscenace od dvou souborů. Od Hrobese a od souboru Načerno.

Jenom množstvím souborů to určitě nebude...

Je za tím skutečně velké množství práce. Teprve podruhé se stalo, že z produkce Hrobese se až na Hronov dostaly dvě inscenace najednou. Nesmírně si toho vážíme.

Letos v dubnu oslavilo divadlo Radar třicet let své existence. Nadělili jste si při této příležitosti nějaký dárek?

Jednotlivé skupiny Radaru žijí částečně svým vlastním životem. Například Hrobese existuje až od roku 1997. Radar jako celek však skutečně funguje rovných třicet let. V divadelní sezóně 1988 – 1999 založila kolegyně Radka Tesárková dramatický kroužek. Je v našich řadách dodnes – momentálně je na mateřské dovolené. To je tedy asi největší dárek pro Radku. Dárek pro soubor spočíval v tom, že jsme se pustili do obrody divadla. Vymalovali jsme, šijeme nové černé sametové výkryty, sehnali jsme peníze na novou praktikáblou sestavu a v neposlední řadě jsme se hodně opřeli do inscenací a výročí tak slavíme divadlem. Svědčí o tom již zmíněné tři inscenace na Hronově a máme úspěšné i dětské soubory. Z toho máme velkou radost. Udělali jsme také víkendový festival s plesem divadla Radar. Na této akci jsme to oslavili tak, jak divadelníci slaví nejčastěji. Do rána.

Honza Švácha

na – Ostře sledované vlaky

něžné
smutné
vlna
Neckář
lilium
Hrma
šáňo
sex
vlak
šampíčko
erotika
šampaňské
ručník

Překročit rámec inscenace

Druhý festivalový den přinesl, po včerejší Audien-ci, další inscenaci, jejíž předloha je součástí kánonu české literatury; soubor Divadla Radar/Hrobeso představil Vašíčkovu a Jarkovského dramatinu Hrabalových Ostře sledovaných vlaků. Tato Hrabalova novela se dá považovat za všeobecně známou i díky Menzelovu filmovému zpracování z roku 1966. Inscenaci takového titulu tedy pochopitelně provázejí očekávání, jak bude či nebude věrná hrabalovské, potažmo menzelovské poetice, případně jak se inscenátoři popasují s některými téměř zlidovělými scénami. Hned na začátek je třeba říci, že tým divadla Radar s režisérem Ludkem Horkým šel cestou, která se tímto rámcem jistých očekávání nenechala příliš svázat. A jedním dechem je potřeba dodat, že je to, po mém soudu, ku prospěchu věci. Celé to ovšem má jistá ale.

V inscenaci je jednoznačně odkázáno na dobový rámec druhé světové války, scénografie Kateřiny Baranowské připomínající interiér chlapeckého pokojíčku však dává tušit, že ústřední téma dospívání a, řekněme, hledání svého místa ve světě je viděno jako nadčasové. Jednotlivé situace tematizující vztah muže a ženy jsou dobře pointované a je třeba ocenit, že nesklouzávají ke zbytečné lascivnosti v ani tak zprofanovaných scénách, jako je ta razítkovací. Některé metafor, mezi jinými ta se šampaňským, jsou potom vyloženě kouzelné. Bohužel, a to je obecnější problém režijního řešení, často do-

cházel k tomu, že naznačený vtip nebo metafora byly následně dosloveny a tím oslabeny. Podobný problém přináší zavedení postavy Bogana, tedy samotného autora. To na jednu stranu indikuje jistý odstup, se kterým je příběh nahlížen, postava ho rámuje a funguje jako svého druhu deus ex machina, na druhou stranu inscenaci zatěžuje a snad až patetizuje.

V celku se dá říci, že inscenace funguje na místech, která tematizují nadčasové problémy mezilidských vztahů a jejich peripetie, méně pak tam, kde se snaží příběh ukotvit a kontextualizovat (vstupy Bogana, odkazy na specifika války a chystané sabotáže). Režijní řešení, kdy jsou od počátku přítomny všechny postavy, které jsou mimochodem v mnoha případech velmi dobře vykreslené (Viktoria Freie Markéty Šedivé, kolaborant Zednicek Ondřeje Sedlaříka), se mi zdá jako funkční; od počátku do konce máme před sebou svět, do nějž se hlavní hrdina v podání Martina Holzknechta chystá vstoupit, ačkoliv do něj přichází ve chvíli, kdy na něj nikdo vlastně tak úplně nečeká. A zatímco na úrovni osobní se jeho přerod v muže stane lehce (z hlediska inscenačního) a organicky, ten paralelní, dějinný a hrdinský, pak trochu vázne; jako by byl jaksi přítomen proto, že ho Hrabal napsal, nikoliv proto, že by byl imanentně obsažen v inscenaci. Je oceněníhodné, jakým způsobem dokázal soubor Hrobesa odstoupit od předlohy, jak bylo naznačeno na začátku. Domnívám se, že kdyby dokázal stejným způsobem překročit rámec vlastní inscenace a celou ji zlehčit, nabídl by nám v nejlepším smyslu slova pozoruhodný zážitek.

Jana Bartůňková

Pomalů se rozjízďející vlaky

Díky hutné a neroztříštěné dějové lince, dobře namíchanému koktejlu tragiky s komikou, dramaticky silné pointě i vrstevnaté hlavní postavě, která je herecky vděčnou příležitostí sklenout vskutku řádný dramatický oblouk od naivního, přecitlivělého chlapce k sebevědomému, vědoucemu hrdinovi, patří *Ostře sledované vlaky* k těm pro divadelníky nejatraktivnějším a nejčastěji pokoušeným Hrabalovým prózám.

Nečetla jsem Vašíčkovu a Jarkovského dramaturgii, takže nevím, co je invence dramaturgů, či co případně režiséra Ludka Horkého, ale inscenace Divadla Radar se snaží co nejvíc posílit divadelnost příběhu a využitím prostředků a postupů vlastních jen divadlu tak “ospravedlnit” převedení prozaické látky na jeviště. Ať už antiiluzivností, kdy jsou na jevišti skoro pořád všichni herci a zapojují se do dění, i když jejich postavy zrovna v konkrétní situaci nefigurují, nebo principem divadla na divadle, kdy celý příběh sleduje a občas do něj i zasahuje “muž s gramofonem”. Ondřej Pečený ho ztvárňuje koncentrovaně, s notnou dávkou jevištní autority, ale k čemu má tato postava příběhu posloužit, čím ho obohatit, nevím. Stejně tak neustálá přítomnost všech účinkujících spíše tříští pozornost, než by obohacovala příběh o kolektivní prožitek jakési “antické polis” – mám-li se plně soustředit a třeba se i vcítit do pocitů nervózního Miloše před jeho první sexuální zkušeností, každé pohnutí, nenápadné poškrábání,

prohrábnutí vlasů herců na palandě trestuhodně ruší tu jinak tak dobře vystavěnou a zahranou vanovou scénu.

Možná to bylo jen poobědovou reprízou, ale inscenace měla příliš dlouhou expozici, ve které se ale nepovedlo dát srozumitelně najevo, o čem a o kom se bude hrát. O každodenním životě na maloměstském nádraží? Válečném odboji? Napětí mezi erotikou uvolněností a morální upjatostí? Nebo přece jen o dospívání a prvních milostných zkušenostech? Všem je jakoby přisuzována stejná důležitost, prvních dvacet, třicet minut utíká v pomalém temporytmu. Scéna “divokého” nádražáckého večírku má v podstatě stejnou energii, tempo i náladu jako intimní dialog Máši a Miloše, který zakrývá své rozpaky z dívčí blízkosti rodinnými historkami. Mrzí to, protože v druhé polovině je v mnoha situacích inscenace silná, dobře zahraná, chytré režijně vymyšlená. Martin Holzknecht je skvěle typově obsazený, a i když možná není tak neuroticky křehký jako Václav Neckář z oscarového Menzelova filmu, rozhodně mu nechybí potřebná dávka nevinnosti a neohrabanosti. Bohužel na začátku nebylo “dobře založeno”, jednání i vztahy mezi postavami dostatečně zmotivovány, takže Hrmův následný pokus o sebevraždu mi přišel dost přepjatý. Nejsilnější obraz ale přichází v samotném závěru (zpětně odůvodní i do té doby nešikovně řešenou nacistickou linku, kdy sem a tam pochodující voják nemohl vzbudit dostatečně pocit válečného ohrožení): už mrtvý Miloš si kamarádsky sedá na předscénu vedle svého vraha, který sundává přilbu a v duchu předlohy se ukazuje, že je to stejně vyjukaný, rozčepýřený kluk, jakým byl ještě před několika hodinami sám Miloš.

Jitka Šotkovská

JAMka – drumka Svitavy

Jsmě taková dadaistická tříšť

Po Písku a Chrudim přijeli do Hronova. Rozhovor s režisérem Martinem Mohrem a herci Tomášem Mohrem, Matějem Nárožným a Annou Stenzlovou

Máte za sebou první představení a čekají vás ještě dvě další. Jaký pocit máte z představení a z ohlasu diváků?

MM: Technicky to bylo super, všechno, co jsme chtěli, vyšlo dobře. Takže máme dobrý pocit. Je to zajímavý prostor, jiný než klasické divadlo

TM: Takový Palác loterie, sportu a kultury... Za nás dobrý.

Základním zdrojem pro vás byla hra S.D.Ch., což je autor, který pravidelně získává ceny na dramatických soutěžích, ale málokde se hraje, protože se obecně tvrdí, že jeho věci jsou nehratelné. Jak jste se k němu dostali vy?

MM: Inscenace je vlastně můj magisterský projekt, který jsem dělal v rámci studia na JAMU. S předlohou přišla má vedoucí učitelka, která nám dala na výběr několik textů od S.D.Ch. Já ho předtím neznal, ale přišly mi zajímavé. A pro zpracování jsme se se souborem rozhodovali mezi dvěma texty od S.D.Ch. Nakonec jsme vybrali Univerzální toaletu. Dost jsme do textu zasahovali, přidávali jsme do něj věci. Takže nakonec už to bylo spíše „na motivy“.

Ta hra je nějakých pět šest let stará, ale člověk má pocit, že vznikla právě nyní. Poznáváme v ní současné po-

litické absurdity. Zajímá vás politika?

MN: Mě ano.

MM: Asi jo. V podstatě se dá říci, že to, co jsme hráli, je naše téma. Co si potřebujeme řešit a ventilovat, co se děje kolem nás. Pro mě je to spíše až taková terapie.

TM: Pro mě je to spíše téma společenské než politické.

Mimochodem, jaký je to podle vás žánr? Každého napadne přívlastek „politický“ a nejspíš jako druhé slovo „kabaret“.

MN: To nám vlastně řekli v Písku, označili nás za politický kabaret. Nevěděli jsme, jak hru žánrově zařadit, tak to tak asi je.

TM: Jsme taková dadaistická tříšť.

Zajímal by mě taky název. V Chrudimi jste ještě neměli pro diváky texty písně Queens We are the Champions, takže některým lidem (jakož i mně) zpočátku nedošlo, že „No time for Losers“ je citát z té písně. Myslíte si, že There is no Time for Losers now?

MM: Myslím si, že ne. S tím, kdo je ve vedení, není čas na lůzry.

Když vnímáte divadlo v porovnání s realitou, přijde vám, že naše doba, naše společnost poskytuje divadlu dostatek námětů?

TM: Velmi.

MN: Až moc!

MM: Ze začátku nás bavilo inscenaci aktualizovat, ale pak už jsme neměli sílu. Už se do toho nikomu nechce, je v takové fázi, že už to ani nejde. Některé narážky,

které jsme původně použili, už dnes nejsou aktuální. Strašně rychle se to mění. A vlastně vždycky před reprízou řešíme, jestli nějakou věc nechat nebo ji vypustit.

Takže aktualizujete?

MM: Něco jsme vyhodili a dnes jsme přidali ministra kultury.

MN: Sem tam něco přidáme, ale jsou to takové štěky, gagy. Velká invence je krtek. Ale jinak jde spíše o textové vší.

Na Písku jste byli jako experimentující divadlo a na Chrudimi jako loutkové. Považujete se za loutkové divadlo?

MM: Předmětné divadlo. Měli jsme trochu obavu, že nás nepřijmou, protože nepoužíváme loutky tak, jak bychom měli.

MN: Já nevím, dělat tyhle škatulky nebo nálepky mi přijde zbytečné. Pokaždé, když jedeme na krajskou přehlídku, čekáme, až si porota řekne, která je to škatulka. Zkrátka, oni si to zařadí podle svých potřeb. Nemusím to dělat já - ať si to udělá porota, nebo diváci.

MM: A při diskusi na Chrudimi jsme nakonec řešili jen téma a na loutkovou část představení vůbec nedošlo.

Jak inscenace vznikala technicky? Je v ní pár zapamatovatelných předmětů - konzerva, otvírák, buldoček...

MN: To bylo napůl záměrné, napůl spontánní. Pes je spontánní, konzerva s otvírákem jsou účelové, štětky taky. Scénografii jsme vymysleli během jedné zkoušky, a když jsme zjistili, že by takhle mohla fungovat, za-

y: No Time for Losers

čali jsme s ní pracovat. Medvědi byli taky spontánní. Byli jsme na zkoušce a potřebovali jsme něco do ruky... někoho, kdo je měkký, kdo sebou nechá vymetat. Ale když jsme byli na přehlídce, hledali v tom autory medvěďů od Kolína. Přešlo to do dimenze, o které jsme vůbec nepřemýšleli.

Co dál? Bude něco?

MN: Byla položena otázka, vystřelené nějaké náměty...

MM: ... a já mám takový sen...

MN: ... a i režisér má sen, takže je to na spadnutí.

Poslední zvědavá otázka - proč JAMKA - drumka?

MN: V době premiéry jsme všichni byli studenti JAMU

(jamka, džamka), a drumka (dramka) proto, že někteří z nás jsou studenty Ateliéru divadelní dramatické výchovy.

Jana Soprová

cool
zmatený
lůzři
zlatý-hajzly
Champions
absurdita
politika
OK
sranda
nevím

Mám radost, že se aspoň ti mladí snaží něco k současné politické situaci vyjádřit. To je na představení sympatické.

Bylo tam pár dobrých fórků.

Sleduju, co mladé zajímá. A je dobře, že je to zajímavé. Souhlasím s nimi. Ale jinak nevím - některé symboly nečtu.

Hodně vjemů.

Snaha o protest.

RECENZE – JAMka – drumka
Svitavy: No Time for Losers

Šampioni, to jsme my

V inscenaci No Time for Losers vyšel svitavský soubor JAMka – drumka z předlohy současného českého dramatika Miloslava Vojtíška, tvořícího pod pseudonymem S.d.Ch. S oblibou se připomínává, že jedním z autorových někdejších občanských povolání je hrobník. Jeho náhled na život a na svět bývá zpravidla adekvátně černý; v nejlepších celovečerních textech (jako je Duchovní smrt v Benátkách, uváděná před časem v Národním divadle Brno) se zažírám do hlubin duše současného umělce a navazuje vcelku zdatně na odkaz takového Thomase Bernharda. Vedle toho je ale i autorem řady drobnějších, vesměs časopisecky publikovaných textů, které satirizují současné umělecké prostředí i politiku poněkud přímočařeji.

Mezi ně patří i hříčka Univerzální toaleta (psaná původně roku 2014 pro časopis Svět a divadlo), která se stala předlohou svitavské inscenace. V rukou mladých divadelníků je z toho sympaticky razantní, punková podívaná, která si zaslouží uznání, ale nabízí se bohužel i řada výhrad. Scénografie ve znamení zlatého alobalu je impozantní, v kombinaci s výrazným spodovým svícením opravdu oslňuje a vyvolá kýžený dojem prázdného, nabubřelého falešného luxusu – jenže vinou téhle výraznosti leckdy skoro zaniknou drobné loutky. Práce

s nimi se leckdy (vzdor nominaci z Loutkářské Chrudimi) jeví ledabyle, ovšem o ně v první řadě evidentně nejde.

Přiznám se, že největší problém mám s politickou rovinnou celé věci. No Time for Losers pojmenovává nedostatky současné politiky (a jmenovitě prezidenta Zemana) natolik jednoznačně a nerozporně, že je z toho opravdu jen inscenace pro „nás kluky, co spolu chodíme“, co si rozumíme a myslíme si o tom všem totéž. Jak zní z nahrávky slavné písně, která dala inscenaci její (provokativně přehlíživý) název: To my jsme šampioni. Do toho pár satirických šlehů třeba o tom, jak to jde se světem kvůli genderu a feministkám od deseti k pěti, aby bylo jasné, že zas tak neochvějně pokrokoví taky nejsme, nebojte. Je to divadlo, které nás utvrzuje v našem světónázoru – aniž by mělo naději ani prostředky o správnosti tohoto světónázoru přesvědčit kohokoliv, kdo jej a priori nesdílí. Kdybych to chtěl vyhrotit, řeknu, že osobně takové divadlo pokládám za potenciálně skoro společensky nebezpečné: přesně takhle se spoluutváří kliše o samozvaných umělcích svévolně kázajících dělnému lidu.

Samozřejmě: tohle kázání přesvědčeným je častý neduh současného politického divadla, loni jsme se tu ostatně podobně přeli o geisslerovské Loutně CZ, a mladému svitavskému studentskému souboru je těžké vyčítat potřebu sebeutvrzování, které podléhají i podstatně zkušenější a namnoze profesionální

divadelníci. Chtěl bych ale pro inspiraci upozornit na inscenaci, v níž se tematizuje především naše vlastní neschopnost se k současné situaci nějak adekvátně postavit a naše vlastní bezbřehé pokrytectví. Jmenuje se Všechno, co v nás zkurvili komunisti, režíroval ji Adam Skala v pražském NoDu – a je to politické divadlo, které je nelítostné samo k sobě a ke společenské bublině, do níž tvůrci sami náležejí. Domnívám se, že jedině divadlo, které přiměje své adresáty nějak zpochybnit či přehodnotit vlastní pozice, má v důsledku smysl. Svitavská inscenace je sympatická, bezohledná, razantní – ale tenhle moment bezohlednosti k sobě samé jí bohužel schází.

Michal Zahálka

RECENZE – JAMKA – drumka
Svitavy – *No Time for Losers*

Pouze močit nestačí

Zhruba rok po nástupu současného prezidenta do funkce, v březnu 2014, vyšel v časopise Svět a divadlo text Miloslava Vojtíška, dramatika tvořícího pod pseudonymem S.d.Ch. *Univerzální toaleta (hra o ceny)*. Tuto rozsahem nevelkou dramatickou hříčku odehrávající se v prostoru dvou toalet v Paláci loterie, sportu a kultury v předvečer slavnostního večera si jako výchozí text/inspiraci pro svoji inscenaci *No time for Losers* vybral svitavský soubor JAMKA – drumka. Hru si výrazně upravili, doplnili a navzdory její relativní mladosti i zásadně aktualizovali. A v půlhodině sehraji naprosto neskrývaný divadelní plivanec na politiku a praktiky současných (dočasných) obyvatel Pražského hradu.

Je to zřejmé, je to aktuální, je to politické (viz níže), je to svěží, je to blyštivé, je to zručné, je to chytré, je to rychlé, je to krátké a je nám to servírované na zlatém podnose. Ale tenhle hipsteátr (pro neznalé tohoto termínu viz zpravodaje festivalu Stodůlecký píseček 2019) má zároveň tak obrovské mouchy, že to vše pozitivní naneštěstí přebíjejí. Když bych odpustil interpretům, že při třetí repríze ve 23:00 jim už nebylo rozumět téměř ani slovo (s čestnou výjimkou Anny Stenzlové), že souborová dramaturgie inspirační guláš nadmíru zahušťuje, až se ve všemožných citacích a odkazech divák snadno po-

ztrácí, že si režisér neuhlídá technickou složku představení, takže hudební i světelný design je k takové ploše neadekvátní, zůstává mi v hlavě trčet zcela zásadní otázka: jaký je vlastně život tohoto typu uměleckých děl?

Pracovně jim říkejme např. „povolební exploze“, přičemž se nemusí nutně jednat o explozi nastávající po volbách: stačí jakýkoliv celospolečenský jev, který nám hýbne žlučí nebo zklame naše očekávání. Naprosto ideální stav, který rozdráždí naše umělecké ego, podpoří pnutí tvořit a vyjádřit se nezištným autorským dílem. Na amatérských divadelních přehlídkách se podobné kusy objevují pravidelně, mimo *No time for losers* kupříkladu novojičínský politicko-satirický stand-up Za zásluhy Jana Geryka a Anny Hanzelkové (ostatně také kriticky komentující události týkající se udělování státních vyznamenání), nebo rozsáhlý brněnský divadelní epos o svobodě *Domeček za hranicí slušnosti* Kateřiny Volánkové.

Už vloni jsem na stránkách tohoto zpravodaje tvrdil (a tvrdím to i nyní), že každé divadlo je ze své podstaty politické, neboť je vetknuto v aktuální politikum. Jenže každé divadlo má také svůj dramaturgický poločas rozpadu. Je třeba ho hlídat a hýčkat, aby to politické uvnitř „povolebního“ divadla stále korespondovalo s tím politickým vně. A aby nabízelo stále aktuální komentář, východisko nebo alespoň hypotetickou možnost úniku, řešení. A to, obávám se, tvůrcům protéklo mezi prsty. Poplivat, resp. v tomto případě pomočit fenomén je rozhodně možné, lze to udělat vkusně, zručně a rozumně jako svitavští divadelníci, ale je třeba udělat ten krok do neznáma a pokusit se tu páchnoucí kaluž překročit. V Sokolovně jsem v ní pohříchu zůstal bezvýchodně trčet.

Ivo Kristián Kubák

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav: VÁVRA aneb Všechno, co jste chtěli vědět

Vávru jsem potřeboval obhájit

Rozhovor s režisérem, autorem textu a představitelem Vávry Petrem Matouškem

Vzpomenete si, kdy jste se poprvé v životě setkal s Maryšou?

To si asi nevzpomenu. Bude to pěkná řádka let. Stoprocentně jsem jako dítě viděl nějakou televizní inscenaci, nebo v divadle, nevím. Ale vím, kdy jsem se setkal s Maryšou a uzrálo ve mně rozhodnutí, že chci napsat Vávru a obhájit ho. To bylo v KOPRu (Kurz praktické režie pod vedením Milana Schejbala a Kateřiny Fixové – pozn. redakce) v Děčíně, kdy jsme probírali dramaturgii. První hra, kterou jsme se zabývali, byla právě Maryša. Dostali jsme za úkol rozebrat a obhájit jednu z hlavních postav. Má skupina si vybrala Vávru, a skutečně to ve mně zanechalo hluboký zážitek. Říkali jsme si, že nikde v té hře není explicitně ukázané, že Vávra na Maryšu vztáhne ruku. Ano, zbije Rozáru, ale proč? Protože pustila Francka zadem a lhala. Říkal jsem si, že by to chtělo napsat Vávrovu obhajobu, obranu. A jak už se to stává, nebo alespoň mně se to stává, začala mi dramatická látka žít vlastním životem. Výsledek nevypadá tak, jak jsem ho původně za-

mýšlel. Prapůvodně jsem to chtěl udělat jen z původní hry, jen pomocí škrtů – extrahovat linku Vávry, akcentovat ji, a tím ho očistit. Ale začala se mi tam objevovat postava Bučkové – vždyť chlap nebude sám, a najednou se to začalo celé nabalovat. A protože Horáková s Turkem, předobrazy Vávry a Maryši, spolu žili ještě dlouhá léta a měli spolu celkem sedm dětí, položil jsem si otázku, co ty Mrštíky k tomu sakra vedlo... Vzhledem k tomu, že Vilém byl trochu labilní a Alois byl kousek odtamtud, tak jsem si trochu zafabuloval na dané téma.

Kolik času jste věnoval přípravě pro napsání hry?

Nejdřív jsem si Maryšu třikrát přečetl a pak jsem sledoval některé linky, čímž se mi potvrzoval můj původní dojem a otvírala cesta k jinému uchopení. Tu hru jsem napsal zhruba v rozmezí půl roku.

V anotaci zmiňujete, že pokládáte otázky. „Byl Vávra skutečně lunt? Byla Maryša obětí mužského chtíce?“ Jaké jsou potom ty nejdůležitější odpovědi, ke kterým jste se dostali?

Hlavní je téma: proti pomluvě není obrany. A i když to není úplně to hlavní téma, tak v současné době na nás hodně působí falešné zprávy, které se nezakládají na

pravdě, ale jen na zlobě a snaze někomu ublížit. Toho jsme denně svědky na Facebooku, a nejen tam, bohužel. Druhá odpověď, kterou se snažíme říct, je, že Vávra není zlý člověk. Je k tomu všemu dovedený okolnostmi. Vždyť i v originále říká Maryše, že by chtěl, aby bylo všechno v pořádku, snaží se situaci zlepšit...

To je ten slavný Vávřův monolog, kdy už popíjí kávu a zároveň se ukazuje jako člověk a nikoli tyran.

Ano. My jsme viděli v Příbrami Maryšu v režii Milana Schejbala, kde hrál Vávru Tomáš Töpfer. Tam se Vávra blížil mojí představě daleko víc než ve všem, co jsem viděl předtím. Nebyl to tyran na první dobrou, ale hájil si svoje.

Jde o autorský text, do jaké míry se zapojují při tvorbě herci?

Jsem rád, když to tak je. Samozřejmě na to nejsou všichni nastavení. Ale jsem rád, když s něčím herci přijdou sami, improvizují, hrají si. Já už pak říkám, jestli to necháme, nebo ne. Absolutní bezbřehost je naprd. Toho jsme si už užili. /smích/

Obhajoba postavy, kterou má divák neodmyslitelně zafixovánu jako negativní, je zajímavým dramaturgickým počinem. Hodláte v podobném duchu pokračovat?

o Maryše a báli jste se Mrštíků zeptat

Zrovna teď jsme začali zkoušet Čechovova Racka, ale u nás se bude jmenovat Fracek. Zaměříme se na postavu Trepleva. Proškrtal jsem to a snažím se nevpisovat. Chceme to udělat tak, jak původně zamýšlel autor, který údajně psal Racka jako vaudeville, tedy komedii. I když vyznění nejveselejší není. Pokusíme se to stihnout na Rakovník, ale kdo ví... Třeba si na tom rozbijeme dršku.

Jsme z Hodonína, takže to pro nás bylo hodně blízké. U nás, v našem souboru, také umíme hrát i v nářečí, takže to bylo velmi příjemné. Takové vesnické představení, ale velmi pěkně udělané. Viděla jsem, že to hrají s láskou. Je to náš naturel.

Věra

To bylo skvělý! Supéér! Díky moc! Já to jinak neumím! Ha-hááá!

Pepáá

Velmi dobré výkony herců. Moc jsem si to užila. Milé a zábavné.

Paní Jana z Radotína

Ambiciózní cíl – tedy obhájit postavu Vávry, pro mne zůstal někde na půli cesty. Velmi povedené a svižně odsypající situace střídaly pasáže, bez kterých by se inscenace klidně obešla, kde kulhal temporytmus a bylo předem jasné, co která postava řekne či udělá. Rozdíl jsem vnímal i mezi první a druhou půlkou. Ve chvíli, kdy děj kopíroval původní předlohu, jako by mu docházel dech. Zatímco vyfabulované pasáže z první poloviny byly svěží a nápadité. Za představení děkuji a přeji souboru jen to nejlepší.

Hugo

Maryša
mlýn
aha pecká
dobrý moje Vávra
chytrý vesnice
tempo
krásné

RECENZE - Divadýlko na dlani
Mladá Boleslav: VÁVRA aneb Všechno, co jste chtěli vědět o Maryši a báli jste se Mrštíků zeptat

Ale té Maryši se nevzdám!

Na inscenaci Vávra aneb všechno, co jste chtěli vědět o Maryši a báli jste se zeptat Divadýlka na dlani z Mladé Boleslavi mě nejvíc okouzluje ansámblová souhra. Herci si užívají folklórní stylizaci, místy dryáčnický, ale nikdy za hranicí dobrého vkusu, plnokrevně se obouvají do bodrých vesnických typů, se všema těma rukama v bok, široce otevřenými postoji, zpěvavými intonacemi a přehnaně zdůrazňovanou délkou samohlásek jemně parodují snad celou mrštíkovskou inscenační tradici. Že dokáží všichni udržet jednotnou míru nadsázky a stylizace mi v amatérském divadle přijde pozoruhodné. Zřejmě máme všechnu tu bodrost, rozšafnost a chytřáctví přece jen v krvi.

Stejně tak Petr Matoušek pevně drží režijní otěže, příběh se bez temporytmických škobrtání žene vpřed, nezdržuje se složitými představami, vše se odehrává před kulisou moravské vesnice s univerzálním folklórním mobiliářem. Dřevěný stůl a židle, postel s péřovou duchoinou, necky a demižon – vše, co potřebujete k inscenování libovolné české vesnické hry.

Sám princip apokryfního rozehrávání nejslavnější české hry je samo sebou rozkošný. Ať už zapojením samotných bratří Mrštíků do děje, různými literárními odkazy, pohráváním si s ikonickými replikami typu “roba seš a líbáš jako děčko”, nebo jazykem, který využívá nářeční prvky snad ze všech koutů republiky (však i Mrštíkům bylo vytýkáno, že jazyk Maryši není autentický). Daří se situační gagy, jako když

si Vilém v neckách s mokrým zadkem elegantně přehodí nohu přes nohu, aby zachoval dekórum, Strouhalovo opilecké usínání vestoje, i ty slovní jako třeba knižní výhrůžka “Pero meča mocnější!” nebo cimrmanovsky naivistické “Vávruv tramínek, mého zdraví pramínek”. Místy ale inscenace sklouzává k na můj vkus až příliš přímočarému lidové zábavě. Nejslabší mi pak připadá ve chvílích, kdy se drží přímo původní litery – když dojde na samotné Mrštíky, je potřeba přece jen větší dramatický dráp, už nestačí jen lehounké a z principu vnějškové parodické pohrávání.

Matouškovo odkrývání pravého pozadí Maryši je vlastně trochu misogynické – za celým skoronešťastným osudem Maryši stojí intrika Strouhalky s Lízalkou, xenofobní strach z neznámého – v Brně, kam ji láká redaktůrek Vilém, by Maryša bezpochyby morálně zpustla. I Stařenka, snad jediná postava, která s Maryšou soucítí, je u Matouška Stařeček. Ale možná se zde jen domýšlí motiv patrný i u Mrštíků – jak naznačuje nejedna ze soudobých i starších inscenací Maryši, je to právě Lízalka, která bývá nejkrutější postavou celé hry.

Jitka Šotkovská

RECENZE – *Divadýlko na dlani*
Mladá Boleslav: VÁVRA aneb
Všechno, co jste chtěli vě-
dět o Maryše a báli jste se
Mrštíků zeptat

Vávra aneb Mrštíkovský apo- kryf

Velké dramatické tituly jsou výrazem odvěkých modelů lidského jednání a jako takové jsou zcela pochopitelně také vděčným materiálem pro další, pozdější, současnější, modernější, aktuálnější variace. Maryša rozhodně velkým dramatickým titulem je a proto má i své další životy podobně jako – abych neodkazyvala pořád jen k Shakespeareovi – třeba Nora nebo Tři sestry.

Nápad mladoboleslavského souboru pohlédnout si s představou, jak to mohlo být doopravdy, zapojit do hry oba autory jako jednající postavy a zkonstruovat jako by „pravdivou“ verzi příběhu je nosný, ale přiznejme si, že nijak zvlášť originální. Říká se tomu apokryf, tomu, čeho se dopustili. A musím přiznat, že zejména v počátku inscenace se mi práce s motivy a postavami líbila a zajímala mě. Připadalo mi docela rafinované, jak jsou některé repliky vzaty z originální Maryši a další jsou k nim přidány z jiných – vlastních autorských zdrojů nebo jiných míst ve hře či v díle bratrů Mrštíků. To, jak se dozvíme, že Vávra spává s Evou Bučkovou, je docela organicky včleněno do příběhu a hlavně – je to věrohodně motivováno: stárnoucí svobodná žena (možná ji nastávající opustil, možná zmizel na vojně, možná žádného nepotkala – to je všechno možné) cílevědomě pečuje o vdovce Vávru a oběma je v tom poměru dobře. Kdyby ten Vávra nebyl přece jenom na peníze, mohl by se k poměru klidně přiznat a dál by nebylo o čem hrát. Hraje-li se dál, je třeba vzít do hry základní moti-

vace z originální Maryši, a těmi jsou, marná sláva, hamižnost a lpění na konvencích bez ohledu na to, co takový řád přinese konkrétním lidským bytostem. A tady, při notoricky známém vyjednávání Lízala s Vávrou, to začne drhnout: musíme se ptát, proč vlastně tak nutně potřebuje Lízal provdat Maryšu za Vávru, když Francek v tomto rozestavění figur významnou roli nehraje? O co mu jde?

Jestli s námi tvůrci inscenace hrají hru o tom, že Vávra je ve skutečnosti docela fajn osamělý chlap, pak nám v tom obraze překáží to, jak snadno se chytí na Maryšino věno. Ale proč mu je Lízal nabízí, zůstává ve vzduchu.

Dál už se hra odvíjí jako vztahová, mírně intriková komedie, u které víme předem, že všichni nakonec svého štěstí dojdou. Ale to, že Maryša odejde s Vilémem Mrštíkem do Brna a vrátí se s ním v městských šatech, sice neprovdaná, ale spokojená a emancipovaná, je už rychle odbyté řešení, které neznámá nic kromě toho, že je součástí šťastného konce.

A fakt, že rodiče Lízalovi nedostanou šanci se k vývoji svého (zhaceného) plánu postavit, je zdrojem divákovy frustrace. Kdyby aspoň mladoboleslavští přiznali této nové, městské Maryše podíl na autorství té slavné hry...

Já vím, kritik nemá předpisovat, přerežirovat ani předdramaturgovat. Ale aby mi bylo rozuměno: ten nápad, že si pohrajeme s tím, jak to v té moravské vesnici mohlo být ve skutečnosti jinak a bratři Alois a Vilém hrany příběhu ve svém dramatu přiostrili, je nosný. Přivést do hry autorskou dvojici Mrštíků je produktivní a vtipné. Co mě mrzí, zejména v závěru komedie, je skutečnost, že se tvůrci spokojili s nedostatečně vyřešenými momenty jinými cestami vedeného děje, s postupujícím časem inscenace nedomýšleli motivace ani důsledky jimi nastolených situací a jejich řešení. A že nechali postavu Maryši nedotaženou. Kdyby byli důslednější, komedie by nic neztratila ze své zábavnosti, naopak, byla by pro diváka napínavější.

Alena Zemančíková

We don't need no education and

Seminář NON jako non-verbální divadlo - L

Čekáte cokoli, nic vás nemůže překvapit, reportáž ze semináře přece píšete třetí, čtvrtý, pátý rok po sobě. A přece... Seminář pantomimy. V hlavě si rovnáte, jak popíšete přemety, jak čtenáři zprostředkujete šikovnost seminaristů při tlačení do imaginární zdi a podobně. Ale ouha. „Víš, my si dnes pustíme film a pak o něm budeme mluvit,“ vystřelí na mě Michal Hecht. „Mluvit? Jak jako mluvit?“ hlesnu jenom a proklínám se, že jsem se na poradě o seminář nonverbálního divadla přihlásil tak brzy.

Ale stejně, nakonec to vlastně vůbec není tak špatné. The Wall, Pink Floyd. Všichni to známe. Krásný

film, úžasná hudba a já na jednu chápu, co a proč chce Michal ze svých frekventantů dostat. A věřím, že se mu to povede.

„V minulosti jsme dělali jenom základy pantomimy, tentokrát se snažíme dobrat k nějakému konkrétnímu představení, takže pro všechny je to posun. A snad je to pro všechny přínos,“ vysvětluje mim, pedagog a jeden z nejpopulárnějších lektorů Michal Hecht.

Michale, tvůj záměr pro letošek byl pokračovat s lidmi, kteří už tvoji metodu a tvůj přístup k práci znají. Ano. A i kvůli tomu se vlastně změnilo zadání. Dříve jsme se snažili dopracovat

eb Zed', Pink Floyd a pantomima

ektoři Michal Hecht a Štěpánka Elgrová

vat k nějaké předváděčce a pak jsme k ní hledali hudbu. Letos to díky tomu, že frekventanti znají základní principy, povedeme dál. Písně Pink Floydů nás mají inspirovat k tomu, abychom se vyjádřili pohybem, tělem.

Proč tě napadla zrovna Zed'? Roky zpátky jsem jako inspiraci bral literární předlohy. Přelet na kukaččím hnízdem, Obraz Doriana Graye a podobně. Letos jsem chtěl něco jiného, než je těžká klasická literatura. Přišlo mi, že hudební předloha by mohla být zajímavá. A vzpomněl jsem si na Zed', která mě už dávno hodně oslovila a

myslím si, že je to studnice mnoha nadčasových témat, nápadů a rovin. A chci a věřím, že je moji frekventanti dokáží dekodovat a posadit do dnešní doby. Jejich očima a současně.

Takže jste si pustili film, poslechli skladby z něj a teď čekáš, že seminaristé přinesou nápady, co a jak pohybově ztvárnit?

Ano, jsem jen průvodce. Mám sice svoje nápady, co a jak udělat, ale ty jim neříkám. A seminář беру jako dílnu, takže se klidně může stát, že nás nic nenapadne a žádná předváděčka nebude. Důležitý je proces hledání a buď se to povede, nebo nepovede. Chci jim dát ten proces, to je podle mě důležité.

Když jsi učil třeba na škole ve Finsku, byla tvoje oblíbená metoda pustit studentům hudbu a pak z nich dostat pantomimu či vyjádření pohybem?

U etud jsem to vlastně vždycky používal. A nejenom hudbu. Měli třeba vyjít z prostoru, ze scény a zkusit nějaké vyjádření. Je to jeden z principů, které jsem často používal. Věřím, že to pro seminaristy bude přínosné, nemůžu ale garantovat, že to něco přinese. Ale věřím, že ano. Vidím na nich, že umí nad tématem přemýšlet a že nakonec najdou to, co hledat a najít chceme.

Takže pohled Michala Hechta známe, ale co na to semina-

risté? „Já už jsem u Michala potřetí. A moc mě nalákalo, že to má být hledání tématu u Pink Floydů,“ svěřuje se Aneta. Nakonec se podaří i objevit úplného nováčka. „Jsem u Michala poprvé. Zajímá mě, jak předat téma nebo myšlenku pohybem. Proto tady jsem,“ říká Matěj. Ale nováčků tu jinak moc není. „Už jsem u Michala byla, a proto jsem se rozhodla k němu přihlásit znovu. Je to skvělé, baví mě to a vyjádření pohybem je u mě určitě silnější stránka, než je řeč,“ přidává se Eliška a vlastně mo pěkně shrnuje to, o čem už Michal Hecht mluvil. „Těším se na předváděčku a jsem zvědavá, kam nás to zavede. Zatím jsme v takové embryonální fázi a po brainstormingu,“ vysvětluje.

Tak držíme palce, Eliško, Aneto, Matěji, Michale, Štěpánko a ostatní. A přeje-me, abyste nebyli jen další cihlou ve zdi, ale tvůrci krásného pohybového divadla.

Martin Rumler

Autor má právo rozk

Seminář HYDE jako

„V deset večer se bavit o autorském právu, to je ale nápad...“ povzdechne si Tereza Sochová, ředitelka pražského divadla DISK a zároveň host nedělního Hyde Parku, jenž se koná každý večer v malém sále Jiráskova divadla. Druhý host, Michal Zahálka, překladatel, kritik, dramaturg Městských divadel pražských a v neposlední řadě bývalý zaměstnanec literární a divadelní agentury Aura-Pont, Terezu opravil: „Tématem není jen autorské právo, ale autorské právo v amatérském divadle. Takže nevím, proč bychom se o něm neměli bavit v deset večer?“ Nikdo další námitky nevzněsl, argument to byl definitivní. Hyde Park mohl začít.

Je téměř nemožné předat čtenáři celé téma v jeho komplexnosti tak, jak o něm hovořili zúčastnění hosté, ale i přihlížející účastníci, kterých bylo kolem pětadvaceti. Je nasnadě doporučit, v případě že je z vaší strany zájem, osobní účast na tomto novém hronovském semináři. „Je zcela na vás, kdy přijdete, nebo odejdete. Do diskuze se zapojte svobodně, kladte jakékoli dotazy,“ předesílá moderátor Honza Hnilička.

Doby, kdy se na autorské právo pohlíželo jako na záležitost ryze profesionální sféry, jsou dávno minulostí. I vzhledem k přísným pravidlům, podle nichž musí mít soubory na každé celostátní přehlídce vyřizena práva (letos se takto nemohly

Divadelního pikniku Volyně zúčastnit tři soubory), se tato problematika objevuje stále častěji i v amatérském divadle. Jelikož se však s právním hlediskem dlouhodobě zacházelo více než volně, vznikla řada mýtů a polopравd, které se hosté Hyde Parku pokusili vyvrátit.

„Slovní spojení ‘na motivy’ vlastně neexistuje. Respektive autorský zákon ho nezná,“ říká Tereza Sochová a Michal Zahálka dodává: „Stejně tak neplatí premisa, podle níž pokud nevybírám peníze, nevztahuje se na mě zákon o autorských právech. To je omyl. Vztahuje. Vždy když užívám dílo autora, který je buď naživu, nebo méně než sedmdesát let po smrti.“

K tomu potom přibývá otázka překladů, dramatinizací a tak podobně. Vždy však platí, že autor má svaté právo říct, co se s jeho dílem stane. „Pokud bude žádat, aby jeho hru v Česku hráli jen a pouze jednorozci, tak s tím nic nenaděláme. Je to jeho požadavek a my jej musíme respektovat,“ vysvětluje Michal Zahálka, který se s optikou ze strany autora setkává coby překladatel. „Zároveň neberte agenturu jako zlý nástroj byrokracie, jemuž se chudák autor upsal. Agentura dělá vždy jen to, co po ní autor žádá. Doporučuji každému co nejdříve řešit všechny případné otázky s agenturou. Nejlépe ve chvíli, kdy vznikne nápad, že byste chtěli něco uvést. Často se stalo, a to

i v profesionálním divadle, že inscenace nedoběhla do premiéry, protože těsně před ní divadlo zjistilo, že autorská práva zkrátka nezíská. Tomu doporučuji se vyhnout. Ušetříte si tak spoustu práce i nervů.“

Do diskuze se zapojuje mladá autorka i pořadatel divadelních přehlídek. Kontroverzní otázku klade divák, který se sám uvedl jako člen pirátské strany a tvrdí, že doba se natolik zrychlila a posunula, že autorské právo by mělo vypršet například deset let po premiéře a pak být volně dostupné k užívání, a ptá se hostů, jak tuto problematiku vnímají oni.

Slova se ujímá nejprve Tereza Sochová, která zmiňuje umělecký a morální rozměr: „Stvořím-li dílo, nebudu chtít za deset let sledovat, jak je někdo znásilní, udělá

modovat o svém dílu

Hyde Park - Lektor Jan Hnilička

si s ním, co se mu zachce. Zároveň – rohlík v obchodu také prostě neukradnete. Dodržovat autorská práva je nutné.“ „A nebojme se zmínit i ohled peněz,“ připojuje Michal Zahálka. „Pokud něco napíšu nebo přeložím, tak nevidím jediný důvod, proč by na tom měl po pár letech vydělávat někdo jiný.“

Po několika dalších dotazech, které by samy o sobě vydaly na celý seminář (například je-li režisér výkonným umělcem, nebo autorem díla), moderátor Honza Hnilička končí debatu a děkuje hostům i zúčastněným divákům. Hyde Park splnil svůj účel. Otevřel palčivé téma současného amatérského divadla, vyvolal diskuzi a zodpověděl řadu otázek. Více takových plodných diskuzí.

Vít Malota

Kde jsou soubory z ciziny aneb Jiráskův Hronov a zahraniční účast

Tak si to shrňme. Jiráskův Hronov nikdy nebyl čistým mezinárodním festivalem. To by většina programu musela pocházet ze zahraničí. Znamenalo by to ihned po festivalu, jakmile se dohodne datum příštího ročníku, vypsát a zveřejnit anglické propozice s nabídkou, co festival poskytuje, tedy kolik dnů pobytu zaplatí a co k tomu přidá, např. dopravu z Prahy do Hronova, případně příspěvek na cestu od hranic při dopravě autobusem či osobními auty. Hronov by pak nemohl být mezidruhovým festivalem českého amatérského divadla a inscenace českých souborů by tvořily maximálně polovinu programu. Pokud se nemýlím, tak to zatím nikdo nechce. Jsem však vždy připravena i na diskusi o opaku.

Takže Jiráskův Hronov je v tuto chvíli festivalem s mezinárodní účastí, která je vymezena jeho propozicemi na dvě programová místa v hlavním programu s tím, že navíc je otevřena i možnost doplňkového programu. Jedno místo z těchto dvou je vyhrazeno slovenským přátelům a zpravidla se vybírá z programu Scénické žatvy Martin. Za výběr odpovídá České středisko AITA/IATA.

Při pohledu do programu si řeknete, slovenskou inscenaci vidím, kde je kruci ten druhý soubor. Není. Je to čím dál tím složitější, svou roli v tom hrají festivalové peníze, ale nejen ty. Přestože rozpočet festivalu jsou plus mínus tři miliony (byť z dotace ministerstva kultury to hradit nelze), na zahraniční účast peníze nezbývají. Řeší se to tak, že tuto část (soubory, lektory, pozorovatele) hradí NIPOS, který má na zahraniční hosty pro všechny jím pořádané festivaly (nejen divadelní) v rozpočtu závrat-

nou částku 300 tisíc Kč.

Jaké další problémy mám na mysli? Hronov je sice v zahraničí oceňovaným festivalem, ale to vůbec neznamena, že tady zahraniční soubory budou stát frontu. Dvě fakta stojí proti festivalu. Jedním z nich je termín, a druhým místo konání. Amatérské divadlo v zahraničí realizují především mladí lidé, zejména studenti, a těm se o prázdninách nikam moc nechce. A pokud si vyrazí, chtějí nějakou zajímavou destinaci typu Praha, Brno, Ostrava či Český Krumlov. Malé město ve východních Čechách tím turistickým lákadlem není. Je pravda (viz loňský pozorovatel z USA), že když festival poznají, obdivují množství představení, obrovský zájem lidí nejen z řad divadelníků, atmosféru, velkou tradici apod. Ale to je do Hronova napřed musíme dostat. Velkým obloukem se dostáváme zpět k rozpočtu festivalu. Hodně by pomohlo, kdybychom byli schopni zaplatit pobyt nikoliv na dva, tři dny, ale např. na šest dnů. Pokud bychom na to měli, mohli jsme tady letos hostit soubor z Gruzie. Kdybychom mohli přispět na cestu, přiletěl by letos vybraný a nasmlouvaný soubor z USA, který nakonec nesehnal peníze. Pomohlo by, kdybychom mohli uhradit celý nebo alespoň část honoráře za vystoupení (řada např. německých souborů, když udělá jednu dobrou inscenaci, tak ji chce vytěžit i tímto způsobem; to vůbec neznamena, že jde o profesionální těleso, stále je divadlo neživí). Pro představu, o jaké peníze se jedná, jeden německý soubor požadoval za představení cca 600 eur, což je nějakých 17 tisíc Kč, při obvyklých dvou

představeních 34 tisíc Kč. Nemáme. A tak jsme o jednu zajímavou inscenaci Dona Q(uijota) přišli.

Festival neumí zatím úplně sponzorsky těžit ze svého jména a své pozice v ČR (nejstarší festival vůbec) i ve světě (nejstarší kontinuální festival na světě). Jinou cestou se však vydat nemůže. Pořád platí, že chceme-li jezdit na festivaly do zahraničí, musíme otevřít ty své.

Lenka Lázňovská, ředitelka Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS)

Amatérské divadlo před a po sametu

Jak vypadalo amatérské divadlo před rokem 1989 a jak se od sametové revoluce proměnilo? Přijďte na unikátní debatu, které se zúčastní režisér, umělecký šéf Divadla A. Dvořáka v Příbrami a pedagog DAMU Milan Schejbal, odborný pracovník NIPOS-ARTAMA Milan Strotzer, dramatička, spisovatelka a dramaturgyně Alena Zemančíková, spoluzakladatel Volného sdružení východočeských divadelníků (VSVD) Alexandr Gregar, současný předseda Volného sdružení východočeských divadelníků (VSVD) Josef Jan Kopecký a ředitelka Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) Lenka Lázňovská. Diskuse odstartuje v pondělí 5. 8. od 17:00 v Malém sále Jiráskova divadla a je otevřená všem zájemcům!

VIN-WIN

Bašta

Milé vinice, milí viníci, v naší malé degustační tour vrávoráme z Pizzerie Stella do další oblíbené obědové destinace, tedy do Bašty, kde jsme pro vás opět zasvěceně nořili nosy do sklenek. Řečená restaurace nabízí rozlévané víno ve čtvrtlitrových karafách za velice přátelskou cenu. Sklenku na červené bychom uvítali větší, bílé víno bylo přechlazené. Ocenili jsme dobře umyté sklo bez stopy zápachu či jiné kontaminace. Informace o samotném vínu byly řídké s lehkým dotekem naprosté nevědomosti, ale obsluhu jsme to pro její sympatický projev bez stopy kyselin a tříslovin okamžitě odpustili.

Sauvignon (ESP) – bag in box, 2,5 dcl za 30,-

Barva: Světle žlutá, jiskrná.

Vůně: Angrešt, angrešt, angrešt, žlutý rybíz.

Chuť: Přímá, osvěžující s výraznou kyselinkou a do-

tekem broskvové pecky. Dochuť sice kratší, ale po chvíli se ozývá znovu v příjemném nabroskvovém doběhu. Chybí zelené tóny po trávě a kopřivách, z čehož je jasné, že naše karafa pochází z jižní strany krabice.

Verdikt: 79,99 bodů – Tohle víno vám vyrazí vstříc, nacepí vám angrešt do nosu a nemilosrdně vás osvěží. Nic pro romantickou večeři při svíčkách a milovníky těžších a sladších vín. Skvělé pro horká letní odpoledne. Prudce pitné ve větším množství, ale pastilky Rennie mějte v kapse. Máte to rádi suché? Potom, jak se říká v Německu: „Greschten Sie bitte an!“

Cabernet Sauvignon (ESP) – bag in box, 2,5 dcl za 30,-

Barva: Světle granátová, na lomu starorůžová s odlesky korálové (víte, že korálová je barvou roku 2019, teď už ano!). Na sklence drží jako kanagon, což prozrazuje vyšší množství alkoholu.

Vůně: Jako je tam ten líh,

který můžeme a nemusíme považovat za višně v čokoládě. Postupně se však rozvíjí divoká třešeň, zřetelně doplněná o cedrový pařez.

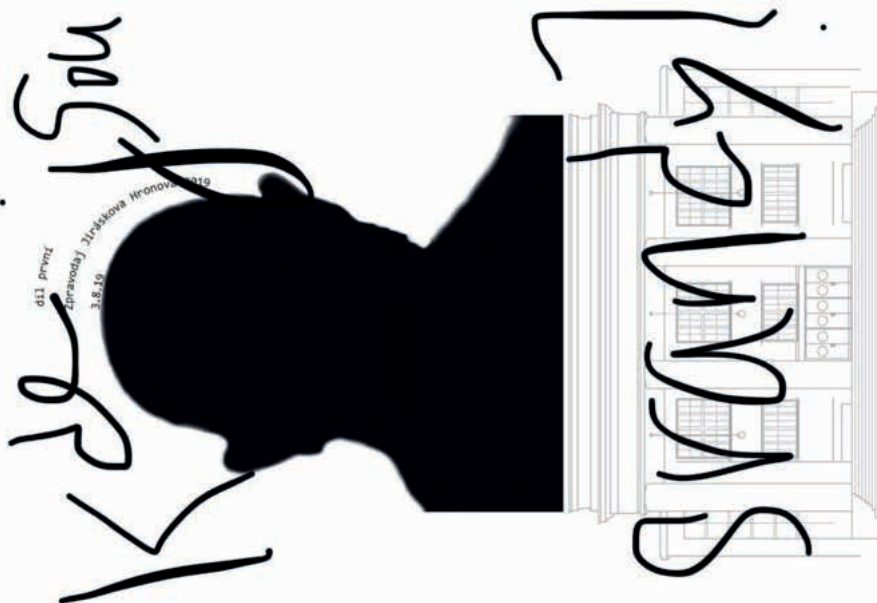
Chuť: Na první napití se objevuje marmeláda ovšem s nevýrazným burizonovitým zášlehem připomínajícím pryž (takový bodyshot marmelády z pásového dopravníku). Jinak je však projev relativně kulatý a podle toho, kolik chuťových buněk vám zbylo, mohli byste říct i harmonický s patrnou tříslovinou.

Verdikt: 70, 01 bodů – U silnice by se řeklo „s opatrností sjízdná“. V rozumném množství trvale popíjitelné. Neurazí, nenadchne a opravdu pěkně červené tedy hledáme dál.

Obě vína prokázala technologicky dobře ohlídaný standard masové produkce. Zážitek v nich nehledejte, ale mohou se stát solidní oporou festivalového notorika, zejména kvůli mimořádnému poměru kvalita/cena.

degust-squad (personálně proměnlivé uskupení osvědčených výpitků)

Dopisy
čtenářů

Děkujeme

H r o n o f f n e z n á m ý

Neskrývané možnosti parku

Zatímco podle složení inscenací hlavního programu to vypadá, že se Jiráskův Hronov brzy stane Vv2 (Volyní vol. 2), doprovodný program je jinačí - jak by řekla mladá generace, nářez. Rok co rok jeho už tak široká nabídka ještě bobtná a květnatí. A nemusí se jednat jen o koncerty a jiné volnočasové aktivity neoliberální mládeže, ale i zajímavé inscenace. Jim bych se věnoval v dalších dnech. Neboť je však třeba naše pozorování mnohými účastníky JH nepozorovaného zahájit, šel jsem se podívat do parku a pokusím se předat vše potřebné, co vám může nabídnout.

Obyčejně musí člověk vážít dlouhou cestu a překonávat strasti a nástrahy české silniční sítě, aby se dočkal atrakcí, vylomenin a zábavy, nikoli však v Hronově. Park je coby kamenem (nezaměňovat s divadlem Kámen) dohodil. Navíc jde o místo zrenovované, příjemně provzdušněné a osázené množstvím stromů, jež poskytují v letních vedrech tolik potřebný stín. Hned zpočátku mě upoutalo torzo kmene s nápisem **Knihostrom**. Jde o místo, v němž si lze svobodně vyměňovat, brát či půjčovat knihy. A nejde o žádný brak! K dostání je kupříkladu soubor sbírek od laureáta Nobelovy ceny za literaturu Jaroslava Seiferta, nebo mezi divadelníky legendární *Můj život v umění* od K. S. Stanislavského, který stál u divadelní reformy, je autorem metodiky výchovy herců (Stanislavského metoda),

a spoluzakládal legendární MCHAT. Ale zpátky k off-programu.

Hlavní změnou oproti minulým ročníkům je existence tzv. **Radegast stage**, která nahradila divadelní stan. Krom běžného baru přibyla ještě čajovna, která za příznivé ceny nabízí přírodní energy drinky, vegetariánská jídla, tousty, čaje, nebo si za 350 Kč můžete v dílně udělat vlastní barefoot sandály. Samozřejmě nechybí ani chill-zóna s polštářky a dekami a neodmyslitelnou všudypřítomnou vůní legálně držených opiátů.

Mezi stromy je natažena **Slackline**, tedy guma, po které se můžete pokusit procházet. Výstražná cedule hlásí, že vstup je povolen jen na vlastní nebezpečí. Proto jsem na ni nevstoupil. Což nezabránilo několika asi desetiletým dětem po ní šplhat a vykřikovat: „Je to zadarmo!“ Což je fajn.

O kousek dál se na jedné straně nachází **malé dětské hřiště** spolu s **workoutovým**, kde může ne jeden divadelník potrápit svaly a vyprodukovat něco té kyseliny mléčné, aby mohl dělat větší dojem na paní uvaděčky z Jiráskova divadla. Na straně druhé zase leží plácek s názvem Zábavná zóna bez hranic, již nastavují hranice jen ceny. Koneckonců jsme v kapitalismu, zábavy zadarmo se vám zachtělo, vyžírkové? To zrovna. Skákací hrad - 50 Kč, Aquazorbing - 70/90 Kč, Bublínkové koule - 50 Kč, Lukostřelba - 50 Kč.

Tam, kde kdysi stával vypuštěný nepoužívaný bazén, nachází se nyní travnatá plocha, v jejímž středu je **velké dětské hřiště**, které se podle návštěvnosti již na první pohled těší veliké oblibě. Ekonomickou terminologií bychom řekli „beznapříkladně vyprodáno“.

Hlavní scénou zůstává **park pódium**, na němž se po celý den střídají kapely a různé soubory. Během mé obchůzky to byla Skautská kapela, která mě k sobě přivábila progresivním zvukem žesťů. Mimochodem nejstarší člen v ní působí neuvěřitelných 72 let. A jak říkal kapelník, na pomoc si přibrali i pár dorostenců (to jsou ti, jimž zatím nebylo sedmdesát). Každopádně velké pódium není jen místem pro dechovku. Na své si přijdou milovníci jazzu, alternativy, rocku, country a jiných...

Jste-li člověkem veskrze kulturním, pak nemůžete opominout **stánky s pívem**, kterých je v parku požehnaně. A má-li být váš zážitek kompletní, není nad to zlatavý mok zajíst dobrou klobásou, hořickými trubičkami (pro fajnšmekry), trdelníkem (Janek Rubeš by měl radost), nebo smaženými domácími brambůrky. Proto neváhejte, odpoutejte se od svých skupinek a kroužků, poznejte pravý Hronov, ten, který se neskrývá za pseudointelektuálním pozlátkem, ten skutečný, jedinečný, neopakovatelný - ten v parku.

Vít Malota

Hronoff neznámý

DOPORUČENÍ Z OFF-PROGRAMU

Dnes (v pondělí) doporučuji vaší pozornosti pohádku Honza Pták od Studia DAMÚZA Praha (stan za radnicí, 15.00 – 15.40), nebo představení Latrína Magika od souboru Neukočírovatelná laktace Olomouc (Stan za radnicí, 22.15 – 23.15), kteréžto již svým názvem slibuje nevšední zážitek a z kterého vám přinesu v příštím čísle autentickou recenzi.

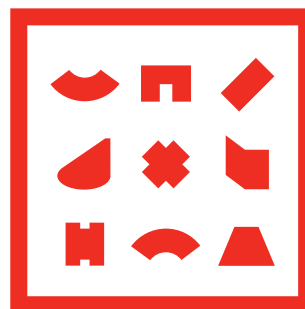
Ve všední den i o víkendu vydávají hladovým seminaristům obědy a večeře. Děkujeme, paní kuchařky ve školní jídelně!

KRÁTCE

Klub režisérů SČDO hlásí: začínáme každý den v 10:00, nikoli o hodinu dříve, jak jsme původně uvedli. Opakujeme, začínáme v deset, ne v devět. Konec hlášení.

Kdo v sobotu naboural auto státního tajemníka ministerstva kultury, nechtě se přihlásí na radnici.

Máte-li nad Myšárnou seminář nebo místo ke spaní, nedupejte, ruší to probíhající představení.

Jiráskův Hronov

H r o n o v s k ý m a o č i m a

Přijet do Hronova – úkol první. Zorientovat se v něm – úkol druhý, se kterým pomůže festivalový tým. Novým vodičkem na cestě za hlavním i doprovodným programem jsou barevně odlišené stopy nalepené na chodnicích, divák podle nich dojde od prahu informačního centra v radnici, kde začínají, do všech hracích prostor – parku Aloise Jiráska, sálu Josefa Čapka, Jiráskova divadla, Myšárny, Sokolovny i divadelního stanu. Kromě toho, že návštěvníci dostanou ve festivalovém informačním centru odpovědi na nejrůznější otázky, mohou si zde také zakoupit upomínkové předměty nebo dobít telefon.

O soubory přijíždějící v průběhu týdne se starají hronovské hostesky, které vždy den předem účinkující kontaktují a domluví se, kde a kdy se setkají. „Účastníci se na mě mohou obrátit například ohledně vhodného místa k parkování, vždy je naviguju k místu, kde se máme potkat,“ vysvětluje ochotnice Kateřina, která post hostesky zastává už potřetí. Se smíchem dodává, že přestože bydlí v Hronově celý život, někdy ji překvapí název ulice, do které

ochotníci dorazili. Během nedělního odpoledne vítala dva členy souboru Grimasa z Ostravy, cesta do severovýchodních Čech jim trvala čtyři hodiny. „Když herci dorazí, naše první kroky vedou do informačního centra, tam se dozví podrobnosti o svém ubytování, vyzvednou rezervované lístky a nechají si proplatit cestu,“ říká Kateřina. V ruce má k předání připravenou mapu s vyznačenou objíždkou, kterou teď musí překonávat řidiči mířící k poříčskému ubytování, mapku Hronova a jízdní řády festivalových taxíků. Nakonec přidává tipy, kam za dobrým jídlem či na výlet, nevynechá Adršpach, Ostaš, blízké zámky či lázeňskou Kudowu. Okolí by si členové Grimasy prý rádi prošli, vystupují v pondělí a příprava na samotné představení jim moc času nezabere. „My máme naši scénu poměrně rychle postavenou, potřebujeme jen paravan a dvě židle, protože s námi není vedoucí souboru, musíme ještě domluvit osvětlovače, ale půlhodina by nám měla stačit, jednou jsme to dokonce zvládli za patnáct minut,“ říkají a loučí se. Na svou hostesku se mohou obrátit kdykoliv v průběhu pobytu, jistě se setkají ještě při pravidelném vítání souborů před divadlem.

K dopravě mezi místy ubytování a centrem dění je možné využít služeb festivalových taxikářů, hronovských herců, kteří jsou organizováni podle už zmíněných pevně stanovených jízdních řádů. Od 8:00 ráno do 2:00 po půlnoci, ve všední dny po hodinách, o víkendu po půl hodinách, vyrazí ochotničtí řidiči z Hronova na cestu přes Chocholouš a poříčský internát k tomu náhodskému a zpět. Obyvatelé internátů mají jízdy zdarma, ostatní cestující platí symbolických deset korun. Projet se hronovským taxíkem bylo poprvé možné před čtyřmi lety, tenkrát to ještě nebyly dodávky jako nyní, ale osobní auta herců z místního souboru. Ze začátku bylo také nutné vyjasnit, kam až je možné s divadelním šoférem dojet. „Třeba do Přerova, jak po nás bylo jednou žádáno, to bohužel nejde,“ konstatuje šéf taxikářů. Je rád, že možnost využívat jejich služeb mají lidé roku od roku víc a víc zažitou.

Veronika Matúšová

Hyde Park

Profesionalizace amatérských souborů a spolupráce s profesionály

Jak a proč se z amatérského souboru stane soubor profesionální? Co to znamená a co se tím mění? Jak může fungovat spolupráce s profesionálními divadelníky a co přináší? Na toto téma budou s moderátorem Janem Hniličkou a s přítomnými diváky v pondělí 5. 8. debatovat dramaturg, režisér a pedagog z pražského divadla Radar Luděk Horký a režisér, ředitel uměleckého prostoru VILA Štvanice a umělecký šéf divadelního souboru Tygr v tísni Ivo Kristián Kubák.

Pondělní Hyde Park začíná v 22:00 v Malém sále Jiráskova divadla.

Není malých narozenin! Všechno nejlepší, Lukáš!

Bud'te sociálně síťovaní!

Dění na Jiráskově Hronově můžete sledovat i na sociálních sítích. Na facebookové stránce **facebook.com/jiraskuv.hronov** najdete videa, fotky, soutěže a aktuality z festivalového dění.

A na instagramovém účtu Jiráskova Hronova (**@jiraskuvhronov**) se každý den objeví fotografie nějakého místa, které festivalový účastník denně míjí. Kdo místo uhodne, může se těšit na pěknou cenu.

#ProsteHRONOV

Třetí

Třetí den je krizový, říkávali nám vždycky na lyžařských kurzech, na kterém jsem jednou byl. Je to přesně ten druh teorie, který se dá napasovat úplně na všechno. Ano, i na divadlo. Například: „expozice – kolize – krize“. Vidíte? Je třetí. To není náhoda. A to, že děj diváka obvykle až do krize v podstatě nezajímá, taky ne.

Se sloupky je to podobně. Vždycky jsou v perfektní linii, pokud jsou jenom dva. Teprve ten třetí vyjádří se zneklidňující nesmlouvavostí povahu vztahu mezi těmi dvěma. Teprve ten třetí nezřídka odhalí, že je tu cosi křivého, že nám tu někdo vybočuje z řady, nedrží linii či zahýbá. V řadě je řád, v řádu je jistota, v jistotě je síla i kus profesionality. Nakonec od toho je i festival, aby nám byl tak trochu fest a aby nám naopak nebyl úplně volný. (Tady bych si dovolil upozornit na takovou zajímavou zajímavost. Zanikne-li řád, bude tu po-řád. Z toho je prosím poznat, že řád je danost a nevyhnutelnost sama.)

Být v řádu znamená jít potmě svým domem a nemuset šátrat. Díky němu nejen mnohem rychleji dojdeme, kam je třeba, ale ještě u toho máme volné ruce a volnou hlavu, tedy mocné tvůrčí prostředky, jimiž se můžeme v ušetřeném čase zmocnit části reality a hníst ji. Můžeme se tudíž soustředit na jeden z mnoha jiných řádů a z něj nečekaně vybočit či synkopnout, aniž bychom nakopli almaru či škobrtli o botník. Řád umožňuje vidět ve vzorcích a na první bleskový pohled mezi nimi zahlédnout chybu, štěstí, múzu, řešení, AZ5... to se dopředu neví.

Být v řádu znamená šetřit energii. Únava vyvolává potřebu řádu, intenzivní únava pak intenzivní potřebu řádu. Fyzické vyčerpání přepne systémy na autopilota, umožní tyto zneviditelnit a odsunout je zcela do pozadí. V mysli zůstává prázdný černý blackbox s upřeným štychem. Zde se konečně může stát cokoli. Právě proto bylo naprosto nevyhnutelné strávit třetí noc v Tritonu. Třetí noc je krizová. Třetí noc je zloková. Teprve třetí noc začíná opravdový Hronov v hlavě!

Jan Duchek

Bezproblémový klub

“SECOND SERVICE”

Mohlo by se zdát, že je celý svět přímo promořen problémy. Kam se člověk podívá, číhá úskalí, kámen, o který zakopne, je další překážkou na klikaté cestě nesnadným životem. Vody je moc, anebo málo, stejně jako sluníčka, pití, jídla, práce anebo sexu. Vztahy jsou složité, anebo nejsou žádné, pravda je skrytá pod vrstvami lží a lidé se dělí na manipulované a manipulující. Prostě peklo v přímém přenosu a problém v hlavní roli.

Není to tak!

V této rubrice vám každý den dokážeme, že všechny problémy mají řešení, že se na zdánlivě neřešitelné životní uzly dá hledět jako na příležitosti, že každá těžkost má i svoji pozitivní stránku.

Případ č. 2 – LAMPOVÝ VISATEC

„Visím za nohy z lampy. Jsem z toho zoufalý. Co mám dělat,“ píše David z Úval

Milý Davide, na tvém příkladu lze spatřovat mnoho pozitivního, přestože množství informací, které jsi nám poskytl, není zcela vyčerpávající. Budeme tedy vycházet hned z několika předpokladů.

Předpoklad první počítá s tím, že jsi na lampu vylezl sám a pověsil se za nohy hlavou dolů. V takovém případě pro tebe máme dobrou zprávu. Máš značný talent

pro to, aby ses věnoval Pole Dance. Jak jistě tušíš, jde o tanec u tyče. Nejbližší taneční studio zaměřené tímto směrem se jmenuje Pole Dance Studio Šwidnica a má telefonní číslo +48 513 874 787. Předjednali jsme ti první návštěvu, pokud budeš mít zájem, volej dnes do tří hodin (odpoledne).

Předpoklad druhý počítá s tím, že tě někdo na tu lampu pověsil. Pokud jsi extrémista pravicového či levicového zaměření (SPD, KSČ apod.), právě jsi definoval pozitivní dopad celé akce. Pokud jsi normální, je super, že dokážeš psát esemesky hlavou dolů. Samozřejmě, že není žádný problém vytočit (zdarma) 150 a nechat se sundat. Protože jsi na divadelním festivalu, jsi pravděpodobně exhibicionista, takže nezbyvá než popřát, abys měl v průběhu akce široké publikum.

A poslední předpoklad počítá s tím, že ses večer ovínen pívem a kořalkou zamotal do stojací lampy u slečny, kterou jsi sbalil za svítání v Tritonu. V takovém případě se rychle vymotej, dej slečně pusu na dobré ráno, ještě jednou ji pomiluj, nech si uvařit kávu a jdi na večerní představení.

Vy ukažte problém, my najdeme řešení. Příští východisko může být právě to vaše. Pišete SMS na číslo 722 069 655.

-saj-

Tak si vem taxi!

Pozor, novinka: kromě klasických festivalových taxíků mohou všichni účastníci Jiráskova Hronova nově využívat také sponzorské vozy Škoda Kodiaq, které parkují na náměstí. Řidiči vás každý den od 13:00 do 23:00 zdarma odvezou až do vzdálenosti 10 km!

Festivalové taxi jezdí ve všední dny od 8:00 do 2:00 každou hodinu, o víkendu každou půl hodinu. Pro ubytované v domovech mládeže ve Velkém Poříčí a v Náchodě je TAXI ZDARMA – lístkem na taxi je identifikační náramek příslušné barvy. Pro ostatní účastníky platí symbolická částka Kč 10,- / osobu. Telefon: +420 774 097 952.

Redakce 89. Jiráskova Hronova 2019:

Redakce: Jana Soprová, Veronika Matúšová, Jan Švácha, Vít Malota, Martin Rumler, Jan Duchek, Jitka Šotkovská (recenze), Michal Zahálka (recenze), Ivo Mičkal (foto), Martin Kunc1 (grafika a zlom), David Slížek (šéfredaktor)

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com